

Työsuojelulautakuntien hyvän työskentelyn käytännöt

Tausta

Terveelliset ja turvalliset työolot työpaikoilla saavutetaan työsuojelutoimijoiden yhteistyöllä. Tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan viranomaisten, asiantuntijalaitosten, työmarkkinaosapuolten ja muiden toimijoiden samansuuntaisia toimenpiteitä. Yhteistyö työsuojeluhallinnon ja työmarkkinajärjestöjen sekä muiden työsuojelutoimijoiden kesken on työsuojelutoiminnan perusta valtakunnallisella ja alueellisella tasolla.

Työsuojeluhallinto toimii kiinteässä yhteistyössä työnantajien ja työntekijöiden kanssa mm. sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimivassa kolmikantaisessa työsuojeluneuvottelukunnassa. Lisäksi jokaisella aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueella toimii virallisena yhteistyöelimenä kolmikantainen työsuojelulautakunta. Työsuojelulautakuntien tehtävänä on käsitellä työsuojelun vastuualueen toimialueella merkittäviä työsuojelun kehitys-, suunnittelu- ja seurantahankkeita, työsuojelun yleisiä toimintalinjoja ja tulostavoitteita sekä voimavarojen suuntaamista työsuojelun edistämiseksi ja muita työympäristön alueellisen kehittämisen kannalta merkittäviä asioita. Edellä mainittujen valtioneuvoston asetuksella (53/2010) säädettyjen tehtävien lisäksi työsuojelulautakunnilla voi olla myös muuta vapaamuotoista yhteistyötä ja toimintaa. Työsuojelulautakunnan kokoonpanon määrää asianomaisen vastuualueen johtaja. Jäsenten nimityksissä huomioidaan alueen työpaikat ja työntekijämäärät, jotta nimitetyt henkilöt edustaisivat alueen elinkeinoelää mahdollisimman hyvin.

Työsuojelulautakuntien toiminnan tarkoituksena on tukea ja kehittää työsuojeluvalvontaa sekä toimia yhdysiteenä työsuojelun vastuualueiden ja alueellisten työsuojelutoimijoiden ja työmarkkinajärjestöjen välillä.

Työsuojelulautakuntien toiminnan yhtenäistämiseksi laadittiin vuonna 2011 muistio hyvän työskentelyn käytännöistä. Muistiota päivitettiin vuonna 2016. Työ- ja tasa-arvo-osasto kartoitti päivitystarpeita keväällä 2021 työsuojelun vastuualueiden kautta. Muistiota on päivitetty saatuja vastauksia hyödyntäen. Muutokset on käsitelty työsuojelun vastuualueiden johtajien kanssa, työsuojeluneuvottelukunnassa sekä työ- ja tasa-arvo-osaston johtoryhmässä.

Työsuojelulautakuntien hyvät toimintatavat

Työsuojelulautakuntien hyvän työskentelyn käytännöt koostuvat alla kuvatuista työsuojelulautakuntien jäsenten osaamisen ja valmiuksien varmistamisesta, työsuojelulautakunnissa käsiteltävistä asioista, muusta toiminnasta kokousten lisäksi, toimintaan liittyvistä menettelytavoista ja tiedottamisesta. Työsuojelulautakunnat päättävät itsenäisesti toimintatapansa.

Työsuojelulautakuntien jäsenten osaamisen ja valmiuksien varmistaminen

- Työsuojelulautakuntien uudet jäsenet perehdytetään lautakuntatyöhön ja työsuojelun vastualueen toimintaan.

Työsuojelulautakunnissa käsiteltäviä asioita

- Tulosohjaukseen liittyvät asiat
 - nelivuotiskauden runkosuunnitelma, runkosopimus ja sen päätavoitteet sekä
 - vuosittaiset tulostavoitteet ja niiden toteumat.
- Vastualueen toimintaan liittyvät merkittävät analyysit:
 - toimintaympäristön ja oman toiminnan analyysit sekä niistä tehdyt johtopäätökset
- Jäsenten esittämät asiat, jotka pyydetään lisäämään asialistalle riittävän ajoissa ennen lautakunnan kokouksen esityslistan laatimista, jotta kaikki lautakunnan jäsenet voivat tarvittaessa perehtyä esille tuleviin asioihin. Tällaisia voivat olla esimerkiksi lautakunnan jäsenten tunnistamat kehittämistarpeet.
- Muut:
 - valtakunnalliset valvontasuunnitelmat, huomioiden alueelliset eroavaisuudet ja viestintäsuunnitelmat
 - merkittävät kehitys- ja valvontahankkeet sekä toimintalinjaukset
 - muut vastualueen merkittäviksi katsomat asiat ja asiakirjat,
 - ajankohtaisten tai merkittävien työsuojelunvalvontaan liittyvien asioiden, kuten lainsäädäntömuutosten, hankkeiden tai valvontaohjeiden esittely sekä
 - työsuojelun vastualueelta pyydetty valvontaa koskevat lausunnot
 - lautakunnassa mukana olevien toimijoiden katsaus toimialan ajankohtaisista asioista
 - ministeriön ajankohtaiskatsaus (sis. kv-asiat) kerran toimintavuodessa

Menettelytavoista

- Työsuojelulautakunta laatii kirjallisesti toimintaansa varten vuosittaisen toimintasuunnitelman. Toimintasuunnitelmaan voidaan kirjata kokousajankohdat.
- Työsuojelulautakunnissa asiat käsitellään mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ennakoiden asioiden valmisteluajataulu ja -prosessi. Näin varmistetaan lautakuntien näkemysten saaminen riittävän ajoissa esim. valtakunnallisiin suunnitelmiin.
- Kokousten määrä:
 - Edellä mainittujen asioiden käsittelemiseksi riittävä kokousmäärä on vähintään neljä kertaa vuodessa.
- Kokouskutsujen aikataulut:

- Työsuojelulautakunnan jäsenille tulee lähettää kokousmateriaali hyvissä ajoin, jotta jäsenet ehtivät perehtymään asiakirjoihin ja tarvittaessa muodostamaan edustamansa järjestön kannan.
- Kokousmateriaalin lähettäminen työsuojelulautakunnan jäsenille voi joskus viivästyä esim. vastuualueesta riippumattomista syistä tai asian käsittelyn tilanteesta vastuualueella. Jos etukäteen tiedetään kokousmateriaalin toimittamisen viivästyvän, lautakunnan jäseniä on hyvä tiedottaa hyvissä ajoin kokouksessa käsiteltävistä asioista. Mikäli kysymyksessä on sellainen asia, joka vaatii jäsenten muodostamaan edustamansa taustan kannan, voidaan asian käsittelyaikaa jatkaa tai asia voidaan hoitaa muulla tavoin esim. sähköpostitse.
- Kokoukset voidaan järjestää myös etäyhteyksin.

Muu toiminta

- Muuta toimintaa järjestetään vähintään kerran vuodessa ja se voi olla:
 - merkittäviin tilaisuuksiin kuten sidosryhmätilaisuuksiin osallistuminen tarpeen ja harkinnan mukaan
 - ajankohtaisia asioita käsittelevien tilaisuuksien järjestäminen, tilaisuuksia voidaan suunnata esim. työpaikkojen työsuojeluhenkilöstölle
 - toimialakohtaisten tai hankekohtaisten sidosryhmätapaamisten järjestäminen
 - ajankohtaisia asioita koskevien kampanjoiden järjestäminen
 - tiedottamistoimintaan osallistuminen
 - tutustuminen yrityksiin, jossa on tunnistettu hyviä ja tuloksellisia työturvallisuuskäytäntöjä
 - valtakunnallinen tapaaminen ylemmän työsuojeluvirkamiesjohdon kanssa kerran toimikaudessa etä- tai läsnäkokouksena
 - ym. lautakunnan harkinnan mukaan
- Muuta toimintaa voidaan kytkeä varsinaisten kokousten yhteyteen.

Tiedottaminen

- Työsuojelulautakunnille tiedotetaan oikea-aikaisesti ajankohtaisista merkittävistä asioista kokousten lisäksi myös muulla yhteydenpidolla.
- Tiedottamista voidaan toteuttaa esim. sidosryhmätiedotteiden avulla.
- Työsuojelulautakuntia informoidaan työsuojeluhallinnon järjestämistä webinaareista yms. tapahtumista.
- Työsuojelulautakunnille jaetaan tiedoksi kaikkien työsuojelulautakuntien kokoonpanot. Myös kokoonpanoissa tapahtuvissa henkilömuutoksista tiedotetaan.